

Razume se, ako kritikuje Cerkev in njene naprave. Saj se sklada sveta cerkev iz božjega in iz človeškega dela in poslednji je vedno nepopolen, potreben reforme in podvržen kritiki.

Razumemo, da ima kdo drugačno svetovno naziranje od našega, toda, kako more imeti sicer izobražen človek tako puhlo svetovno naziranje, to je nerazumljivo! Menda tudi „Svobodna misel“ ne more zahtevati od človeka takega „sacrificio dell' intelletto“?

V nekaterih pesnitvah je lasciven, kakor po navadi. Skupini „Ilirija“ in „Tahi na Statenbergu“ sta suhoparno žaganje, tuintam pomešano z lascivnostjo. Mnogo pesnitev pa ni nič drugega, kakor „slovopletenije“, da rabimo tehnični izraz srednjeveške cerkvene slovenščine.

Pripomnim še, da opisuje nekje svojega vzornika juda Spinozo kot starega filozofa s častitljivo sivo brado. Naj bi pogledal kdaj njegovo sliko in njegovo biografijo, pa se bo poučil o njegovi starosti in o njegovi bradi.

Dr. L.

Tekom zadnjega časa je izšlo več slovenskih knjig, katerih ocene radi pomanjkanja prostora ne moremo prinesiti v današnji številki. Omenjamo:

Vodnik Marijanski. Izdalo osrednje vodstvo Marijinih družb za ljubljansko škofijo. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani, 1910. — Izborna knjiga, o kateri več prihodnjič.

Franc Terseglav: **Zlata knjiga slovenskih Orlov.** Založil konzorcij Mladosti, Ljubljana 1910. — V resnici zlata knjiga, več prihodnjič.

Josephus Erker: **Endiridion Liturgicum.** Druga popravljena izdaja, 1910. Založila Katoliška Bukvarna.

Zbirka ljudskih iger, 13. snopič. Založila Katoliška Bukvarna, 1910.

Ivan Robida: **Ljubljana,** kažipot za stolno mesto Kranjske. Založila Katoliška Bukvarna, 1910.

6009

Češka.

Lupor Niederle: **Slovanský Svět.** Praga 1910. Strani 198, cena 3.20 K. — Znani mladi in marljivi češki učenjak nam je podal v navedeni knjižici izboren zemljepisni in statistični pregled sodobnega Slovanstva. On stoji na realnem stališču obstoječih razmer in se ne spušča v nobena politična in državno-pravna vprašanja. Slovanske narode jemlje tako, kakor so se razvili pod političnimi vplivi. On se ne spušča n. pr. v kajkavsko ali v kašubsko vprašanje, ki je za filologa zelo zanimivo. Tvarino je zbral vestno in natančno, ter jo obravnava jasno in pregledno. V nekaterih točkah, n. pr. kar se tiče Poljakov v Šleziji,

bodo nekateri možje drugačnega mnenja. Brez dvoma bode pa Niederlovo delo marsikomu dobro došlo. Takega pregleda o slovanstvu še nismo imeli.

6009

Srbska.

Andra Gavrilović: **Istorija srpske i hrvatske književnosti slavensko-narodnega jezika.** Beograd 1910, str. 208, cena 5 K. — Gavrilović opisuje zgodovino srbske cerkveno-slovanske književnosti. Delo ni samostojno, ampak zbira najbolj znane rezultate prejšnjih preiskavanj. Moti tudi dolgi uvod in prvi del, kjer govori vsemogoče o književnosti in njeni zgodovini ter o Srbih in Hrvatih. Ta uvod je nepotreben in v primeri z obsegom in kompilatoričnim značajem knjige odveč. Tudi o sv. Cirilu in Metodu razpravlja veliko bolj naširoko, kot bi bilo potrebno za celotno delo. Knjižica bo imela praktični pomen predvsem za srednješolsko mladino, semtertja bi pa utegnila služiti tudi komu drugemu, ako ne bo imel ravno pri roki obširnejšega dela.

6009

Poljska.

Andrezej Strug: **Dzieje jednego pocisku.** (Zgodovina enega strela.) — Pod tem psevdonimom nam opisuje znani poljski pisatelj krvavo sliko iz rusko-poljske revolucije. Neznani kemik je izdelal bombo v svoji delavnici v varšavskem predmestju. Tuje in neznano je njegovo ime svetu in svet je tuj njemu. Živi samo za svojo umetnost, proučuje kemične snovi in iznajduje vedno silnejša razstreliva. K njemu prihaja dan za dnevom točno kot ura mlado, borno oblečeno dekle. Hladna in tuja sta si med sabo. Dekle sprejema narejene bombe ter jih odnaša v svojem mufu na določeno mesto. Nikdar ne ve, kdaj se bode stekla njena ura, na vsakem koraku jo čakajo vislice. Bombe shranjuje neki doktor, pošten in soliden človek, v svojem stanovanju na polici. Vsako minuto mu grozi smrt, vsak trenotek pride k njemu lahko revizija. Pripelje se pred doktorjevo hišo kočija in iz nje stopi mlada, elegantno oblečena grofica. Stopi k oknu, vzame bombo in jo skrije pod svojo obleko, da jo nese, komur je namenjena. V gradu sedi gubernator skoraj brezumen v strahu ter prejema vedno nova poročila o napadih in o bojih, ne upa si skoraj storiti koraka niti po sobah svojega stanovanja, kajti povsod mu grozi skrivnostna bomba.

Tako opisuje pisatelj zgodovino ene bombe, katerih je padlo za časa revolucije tisoče. Knjiga je pisana v krasnem slogu in nam podaja nekaj vpogleda v skrivnostno moč teme.

